

Adolescens, tibi dico: surge

(Dominica XVI post Trinitatem, Q42)

Čteme v evangeliu, moji pánové, o mladíku, jenž byl mrtev. A tu k němu přišel náš Pán a přistoupil k němu, slitoval se nad ním, dotkl se ho a pravil: "Mladíku, říkám ti a vybízím tě: vstaň!"

Vězte tedy: Bůh je současně ve všech dobrých lidech a je v jejich duši čímśi, co žije uvnitř Boha, je v duši tím, čím duše žije v Bohu. A když se duše odvrátí k vnějším věcem, umře a umře pro ni i Bůh; ale Bůh sám v sobě ovšem neumře - žije pak dále v sobě. Když se pak duše oddělí od těla, a tělo je mrtvé, duše žije dále sama sobě; ale i Bůh v duši vmrtev, a žije dál [jen] v sobě.

A vězte, že je také v duši síla, jež se rozpíná dále než nebesa, která jsou neuvěřitelně daleko, tak daleko, že se to ani nedá vyjádřit - a přitom je tato síla ještě obsáhlejší a dalekosáhlejší.

Pilně toho dbejte! Nebeský Otec hovoří z této vznešené moci ke svému jednorozenému Synu: "Mladíku, povstaň!" Boží sjednocenost s duší je převeliká, až neuvěřitelná - a to je Bůh v sobě tak vyvýšený, že k němu nemůže dospět nikdo, ani žádné poznání ani žádná touha. Touha ovšem dospěje dále, nežli vše, co dokáže člověk uchopit rozumem. Je obsáhlejší než nebesa, ba i než všichni andělé, a přece v andělské jiskérce žije vše, co je na zemi. Touha je obsáhlá, nezměrně obsáhlá. Ale nic, co chápe rozum a čeho si žádá touha, není Bůh. Když je v koncích rozum i touha, když se obé zatmí, tehdy zazáří Bůh.

A náš Pán říká: "Mladíku, pravím tobě, vstaň!" Aj, mám-li však zachytit Boží hlas v sobě, musím se úplně odcizit všemu tomu, co je mé vlastní, jako by mi to bylo úplně cizí, někde až za mořem, hlavně v čase. Duše je mladá, stejná jako v okamžik, kdy byla sama v sobě stvořena; čas je pro ni pouze případek, který jí přísluší díky tělu, neboť se projevuje ve smyslech. Jeden mistr říká, že kdyby měl starý člověk oči mladého, viděl by úplně tak jako onen mladík. Včera jsem během sezení [na katedře] řekl něco, co zní neuvěřitelně - řekl jsem totiž, že v mé duši je mi Jeruzalém stejně blízky jako místo, na němž právě stojím. Ale opravdu - vždyť i to, co je je o tisíc mil dále než Jeruzalém, je mé duši stejně blízké jako mé vlastní tělo; tím jsem si jist, jako že jsem člověk a učení kněží to snadno pochopí. Vězte, že je má duše tak mladá, jako když byla stvořena, ba ještě mnohem mladší! Ani by mě nepřekvapilo, kdyby byla zítra mladší než dnes!

A duše má dvojí moc, jež nemá nic do činění s tělem, a jsou jimi rozum a vůle; tyto dvě působí mimo čas. Jářku, kdyby se tak duši otevřely oči, aby jen rozum jasněji nahlédl pravdu! Vězte, že by bylo člověku tak snadné všeho zanechat, jako by to byl hrášek, nebo zrníčko čočky, nebo jako by to nebylo vůbec nic. Vpravdě, na mou duši, všechno by takovému člověku bylo lehké jako nic! A jsou někteří lidé, co zanechají skutků lásky, a myslí, jaká je to velká věc, které se vzdali. Ale člověk, jenž vše tak poznává v pravdě, že zanechá sama sebe i všeho, poněvadž to vše je ničím - aj, takovému člověku vpravdě patří vše.

V duši je jedna síla, pro niž je vše stejně sladké - to nejhorší i to nejlepší, a je jí vše nastejno;

pojímá totiž vše jako zde a teď. Čas je teď, a zde, to je místo, to místo, kde právě stojím. A kdybych pak vyšel ze sebe a osvobodil se, hle, tu by v mém duchu zrodil Otec svého jednorozeného Syna tak přečistě, jako by se znovu zrodil v duchu. Pravda pravdoucí: kdyby byla má duše tak připravena jako duše našeho Pána Ježíše Krista, bylo by Otcovo působení ve mně stejně průzračné a nijak menší jako v jeho jednorozeném Synu, neboť mne miluje stejnou láskou jako sám sebe.

Svatý Jan praví: "Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a Bůh byl to slovo." Aj, kdo má zaslechnout toto Slovo v Otci - kde je naprosté ticho - takový musí být zcela tichý a oddělený ode všech obrazů i ode všech forem. Ejhle, takový člověk by se měl k Bohu chovat tak důvěrně, že by ho mezi všemi věcmi nic nemohlo obšťastnit ani zarmoutit. Vše má v Bohu přijímat, jak to je.

A on říká: "Mládenče, pravím ti, vstaň!" - Sám to dílo vykoná. Když mi někdo poručí odnést veliký kámen, je to stejné jako by mi poručil odnést jich tisíc, když ho ponese sám. Někdo někomu poručí odnést jeden centnýř, nebo tisíc; ale je to jedno, poněvadž ho ponese sám. Aj, tedy Bůh sám vykoná toto dílo, jestliže ho člověk doopravdy následuje a neprotiví se mu. A když se udílí uvnitř duši, budou v něm přítomny i všechny věci.

V duši je jistá síla, ba více - je to její bytostná podstata, a nejen to, podstatu to převyšuje - a ta je tak čirá, vysoká a vznešená sama v sobě, že v ní nemůže přebývat žádný tvor, jen Bůh sám. A vpravdě, ani Bůh sám by do ní nesměl v určitém způsobu - například ve své moudrosti nebo dobrotě, či bohatství. Ani Bůh tam nemůže v nějakém způsobu; může tam jen ve své nahé božské podstatě.

A všimněte si také, že říká: "Mládenče, říkám ti." A co znamená boží řeč? Je to boží dílo a to dílo je tak vznešené a vysoké, nakolik ho působí Bůh sám. A vězte: veškerá naše dokonalost a blaženost spočívá v tom, aby člověk překročil a překonal veškerou stvořenost, i časnost a bytí, a vešel v bezednou podstatu.

Prosíme našeho milého Boha, abychom byli sjednoceni a přebývali v této podstatě, k níž nám [dospět] dopomoz Bůh. Amen.